

Omalla äänellä

Saarna vastuuviikon radiojumalanpalveluksessa Hervannan kirkossa 22.10.2017

Evankeliumi Joh. 9: 24–38

Mies, joka oli ollut sokea, kutsuttiin kuultavaksi. Fariseukset sanoivat hänelle: ”Anna kunnia Jumalalle! Me tiedämme, että se mies on syntinen.” Mies vastasi: ”Onko hän syntinen, sitä en tiedä. Mutta sen tiedän, että minä, joka olin sokea, nyt näen.” He kyselivät: ”Mitä hän sinulle teki? Millä tavoin hän avasi silmäsi?” Mies vastasi: ”Johan minä sen teille sanoin, te vain ette kuunnelleet. Miksi te taas tahdotte sen kuulla? Tekeekö teidänkin mieli hänen opetuslapsikseen?” He vastasivat hänelle pilkallisesti: ”Sinä hänen opetuslapsensa olet, me olemme Mooseksen opetuslapsia. Me tiedämme, että Jumala puhui Moosekselle, mutta mistä tuo mies on peräisin, sitä emme tiedä.” ”Merkillistä”, mies vastasi, ”että te ette tiedä, mistä hän on - ja kuitenkin hän on antanut minulle näköni. Kaikkihan me tiedämme, että Jumala ei kuuntele syntisiä, mutta sellaista hän kuulee, joka kunnioittaa häntä ja elää hänen tahtonsa mukaisesti. Ikipäivänä ei ole kuultu, että joku olisi avannut sokeana syntyneen silmät. Jos hän ei olisi Jumalan mies, hän ei olisi pystynyt sellaiseen.” Silloin fariseukset sanoivat: ”Sinä olet syntymästäsi syntinen, syntiä täynnä koko mies - ja sinä rupeat opettamaan meitä!” He ajoivat miehen ulos.

Jeesus sai kuulla, että mies oli ajettu ulos, ja tavatessaan tämän hän kysyi: ”Uskotko Ihmisen Poikaan?” ”Herra, kuka hän on?” mies kysyi. ”Sano, jotta voisin uskoa.” Jeesus sanoi: ”Sinä olet nähnyt hänet. Hän on tässä ja puhuu kanssasi.” ”Minä uskon, Herra”, mies sanoi ja lankesi maahan hänen eteensä.

Näkö, kuulo ja muut aistit ovat syntymässä saatuja lahjoja; jos ylipäättään ovat saatuja. Niitä kukaan ei ole hankkinut itselleen, eikä kukaan sellainen, jolla on niissä jokin puute, ole niiden puutetta vapaasti valinnut. Niiden toimiminen on olennainen osa ihmisen hyvinvointia ja suuri kiitoksen aihe.

Mutta toisaalta halki sukupolvien ovat lukemattomat tulleet kokemaan, että ilmankin voi tulla toimeen. Tuhannet ihmiset, joilla on jonkinasteinen rajoite näkö- tai kuuloaistissa, elävät aivan samanlaista arkea kuin näkevät ja kuulevat. Monenlaiset apuvälineet sekä nykyaikaiset kommunikointikeinot ynnä kehittyneet

lääketiede ovat helpottaneet ja poistaneet niitä vastuksia, joita muinaisajan ihmisillä oli.

Raamatun aikoina sokean osana oli kerjuu, eikä kuurolla tai mykällä ollut juuri sen lupaavampaa tulevaisuutta. Sen lisäksi, että jokin tällainen erillaisuus sulki ulos muille avoimista mahdollisuuksista, kykyjen puutetta pidettiin rangaistuksena jostain synnistä. Onneksi sellaista ei enää kukaan väitä. Ajat ja ymmärrys ihmisyydestä ovat muuttuneet.

Mutta yksi asia ei ole muuttunut Raamatun ajoista. Yhä on yksi rajoite, jota eivät mitkään apuvälineet eivätkä neuvot ole muuttaneet. Se on vajaatoiminta, joka on pysynyt, koska sitä ei voi poistaa eikä helpottaa yksittäisestä ihmisestä. Se näet ei riipu itsestä vaan toisista. Se on kuulluksi tuleminen. Nähdyksi tuleminen. Vakavasti otetuksi tuleminen.

Ei hyödytä ihmistä näkö, ei kuulo eikä puhe, ellei häntä nähdä, ellei häntä kuulla ja ellei hänen kanssaan suostuta vastavuoroiseen keskusteluyhteyteen. Ellei hän saa itse puhua julki omaa elämäänsä vaan pysyy vaiennettuna puhekyvystään huolimatta, ei hänen tilanteensa muutu. Ellei hän tule havaituksi vaan säilyy näkymättömänä, vaikka itse näkevänä osaisi asettaa itsensä esiin, ei hänen tilansa kohennu. Ellei hänelle itse kuulevana myös toiset kallista korvaansa vaan sulkevat hänet johonkin itse valitsemaansa rooliin, hänen elämänsä ei toimivasta näöstä, kuulosta tai puheesta huolimatta parane.

Tällä viikolla vietetään ekumeenista Vastuuviikkoa. Sen teemaksi on valittu *Omalla äänellä*. Esiin halutaan tänä vuonna nostaa erityisesti naisten ja tyttöjen ääni. Se on monesti ja monella tapaa vaiennettu. Useissa maissa ei naisilla tai tytöillä ole samoja oikeuksia kuin miehillä tai pojilla, mitä tulee koulutukseen, työhön, vaikutusvaltaan tai jopa itseään koskevaan päätöksentekoon. Viime vuosina on onneksi noussut julkiseen tietoisuuteen useita esimerkkejä, joissa vaiennetut tytöt tai naiset ovat omalla äänellään päässeet parantamaan asemaansa.

Kenties tunnetuin tapaus on monelle rohkeutensa tähden esimerkiksi kohonnut pakistanilainen Malala Yousafzai, jota viisitoistavuotiaana ammuttiin päähän hänen puhuttuaan koulujen avaamisen puolesta. Nyt tämä kaikkien aikojen nuorin Nobelin rauhanpalkinnon saaja opiskelee Englannissa. Selviäminen vaientamisyriydestä on rohkaissut lukemattomia muita puhumaan omalla äänellään. Sellainen ei voi olla vaikuttamatta hänen kotimaansa tyttöjen asemaan.

Mutta ei tarvitse matkustaa ulkomaille löytääkseen esimerkkejä siitä, miten naisten ja tyttöjen ääntä vaiennetaan. Viime päivinä on suomalaisessa lehdistössä

keskusteltu naisiin kohdistetusta seksuaalisesta häirinnästä ja ahdistelusta. Miesten maailmassa lienee totuttu pitämään naista jonkinlaisena omistettavissa tai käytettävissä olevana olentona, jonka osana on kiltisti sietää halventavaa ja likaista leikinlaskua, vihjailuja ja kätöisyyttä, väkivallanteoista puhumattakaan. Yksityisyyttään ja itsemääräämisoikeuttaan omalla äänellään vaaliva nainen tai tyttö voidaan ylimielisesti vaientaa naurulla tai pilkalla tai jopa fyysisellä uhkailulla.

Vaiennettujen ääni on niiden ääni, joiden odotetaan pysyttelevän hiljaa. Ei tarvitse edes erityisesti kommentaa tai pakottaa sulkemaan suu. Se voidaan tehdä myös vähättelyllä. Nykypäivän sosiaalinen media tarjoaa siihen ennennäkemättömiä mahdollisuuksia. Ihminen voidaan ottaa netissä virtuaalisen kivityksen kohteeksi niin, että hän valitsee parhaaksi vaieta jatkossa.

Jopa sellaisetkin ihmiset, jotka kernaasti tuomitsevat vihapuheen, voivat omissa nettiteksteissään olla täynnä halveksuntaa ja nälvintää niitä kohtaan, jotka sattuvat olemaan jostain asiasta toista mieltä. Haavoittamisen taidon osaavat niin miehet kuin naiset. Viesti on selvä: pysy sinä hiljaa, minulla ja minun ystävilläni on parempi mielipide. Se kohottaa meidät sinun yläpuolellesi.

Äsken luetussa Johanneksen evankeliumissa oli juuri tällainen asetelma. Syntymästään saakka sokea mies, jonka näön Jeesus paransi, ei tule kuulluksi. Hän puhuu omalla äänellään ja kertoo, miten on saanut näkönsä jälleen. Mutta vetoaminen Jeesuksen tekemään ihmeeseen ei kuitenkaan kelpaa vastaukseksi. Miehen omaa todistusta ei kuulla, koska se ei sovi hänen hurskaiden tuomariensa maailmankuvaan. ”Mitä hän sinulle teki? Millä tavoin hän avasi silmäsi? – Johan minä sen teille sanoin, te vain ette kuunnelleet.”

Eivät kuunnelleet fariseukset omalla äänellään puhuvaa. Heidän mielestään hänen puheensa ei ollut Jumalan mielen mukaista. Siinä hän vedottiin mieheen, jota he pitivät syntisenä. Eikä heidän tarvitse kuunnella sellaista puhetta, koska eihän Jumalakaan kuuntele syntisiä.

Niin, kaikkein pahinta onkin, jos Jumalakaan ei kuuntele kaikkia omalla äänellään puhuvia. Jos näin on, silloin voidaan hänen nimissään vaientaa kaikki, jotka ensin todetaan syntisiksi. Jumalahan ei kuuntele syntisiä. Meitä hän kyllä kuuntelee, ei muita.

Vai onko näin? Eikö Jumala kuuntele syntisiä? Miksi häneltä sitten rukoillaan syntejä anteeksi? Kovin toisenlaisen kuvan Jumalan kuuntelusta antaa Jeesus, joka opettaa rukoilemaan: anna meille anteeksi, niin kuin mekin annamme anteeksi. Jumala

kuuntelee nimenomaan syntisiä. Minkä muunlaisia ihmisiä edes on olemassa kuin syntisiä?

Mutta ehkäpä Jumalaa rukoilevatkin juuri syntiset. Omasta mielestään pyhät eivät sellaiseen aikaansa tuhlaa. Miksi he mitään rukoilisivatkaan, kun kerran ovat jo riittävän hyviä. Mihin sellaiset Jumalan armoa tarvitsisivatkaan? Ehkä vain sulkeakseen armon omaan laukkuunsa ja hurskastellakseen sillä sopivina hetkinä: ”Kaikkihan me armoa tarvitsemme, minä siinä missä muutkin.”

Hurskaille ei kelpaa selitykseksi, että Jeesus yllättää, tekee ihmeitä ja kutsuu opetuslapsekseen. Mieluummin pidetään kiinni siitä, että sellaista väittävä on syntinen ja me muut pyhiä. Näin käännetään koko asetelma pääläelleen. Jumalalle asetetaan rajoja, joita hänen ei sovi ylittää, ja ihminen, joka omalla äänellään kertoo saaneensa Jumalalta koko elämän muuttavan lahjan, on varmasti meitä muita syntisempi eikä sovi meidän joukkoomme.

Näkönsä saanut mies piti uskonsa Jeesukseen, vaikka ei tiennyt, kuka tämä oli. Kun hän tuonnempana kohtasi uudestaan Jeesuksen, tämä kysyi: ”Uskotko Ihmisen Poikaan?” Mies esitti vastakysymyksen: ”Kuka hän on? Sano, jotta voisin uskoa.” Jeesuksen vastaus oli yksinkertainen: ”Sinä olet nähnyt hänet. Hän on tässä ja puhuu kanssasi.”

Nyt sokeana syntynyt näki enemmän. Kun hän puhui, häntä kuunneltiin. Hänen kanssaan käytiin keskustelua. Nyt hän uskoi ja kumartui palvomaan Jeesusta Herranaan. Omin silmin näkeminen, omalla äänellä puhuminen ja omin korvin kuuleminen seurasivat toisiaan. Neljäntenä seurasi omalla sydämellä, omalla koko persoonalla uskominen.

Tunnustakaamme mekin yhteinen kristillinen uskomme.